

Széleskörű jogokat biztosít a nemzetiségeknek az új törvény - Összefoglaló a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvényről

Európában is példaértékűen széles anyanyelvi, kulturális és oktatási jogokat biztosít az új nemzetiségi törvény, melyet 2011. december 19-én szavazott meg az Országgyűlés. A sokoldalú és kiterjedt egyeztetéseket követően elfogadott új törvény kidolgozásának elsődleges oka e területen is az eltelt évek során felhalmozott tapasztalatok átvezetése, a joganyag rendelkezéseinek pontosítása volt. Alapvető fontossággal bírt a törvény személyi hatályának újragondolása, a nemzetiségi jogok gyakorlása feltételrendszerének áttekintése, elsősorban a kollektív joggyakorlás feltételeinek pontosítása, ahogyan a Magyarország nemzetiségpolitikáját megalapozó nemzetközi dokumentumok pontos felsorolása is.

A törvény már nem kisebbségekről, hanem nemzetiségekről szól, ez azt jelzi, hogy nem a többség-kisebbség relációban kell gondolkodni, hanem azokat az értéket kell kiemelni, amelyekkel a nemzetiségi közösségek kulturális sajátosságaikkal hozzájárulnak Magyarország kultúrájához.

Fontos alapelvként jelenik meg - az elmúlt húsz év tapasztalatait feldolgozva -, hogy valós közösségi háttérre épülő nemzetiségi jogokat garantál, ezáltal erős legitimitást ad a nemzetiségi szervezeteknek. Mindennek köszönhetően a törvény a nemzetiségi jogokkal való visszaélések számát is várhatóan eredményesen csökkenteni képes.

A törvény preambulumban az Alaptörvényre történő utalások mellett megjelennek az ENSZ, az EBESZ, valamint az ET nemzetiségi jogokat érintő dokumentumaira, mint hazánk nemzetiségekkel kapcsolatos politikáját alakító alapvetésekre történő hivatkozás. A preambulumban – az Alaptörvényre hivatkozva – kimondja, hogy a nemzetiségek a magyar politikai közösség részei, államalkotó tényezők.

Ugyancsak tartalmazza a preambulumban azt is, hogy Magyarország védelemben részesíti a nemzetiségeket, biztosítja saját kultúrájuk ápolását, anyanyelvük használatát, az anyanyelvű oktatást, a saját nyelven való névhasználat jogát, kollektív részvételüket a közéletben, elősegíti a kulturális autonómiájuk megvalósulását, garantálja a valós közösségeik öngazgatáshoz, önkormányzatisághoz való jogát.

Általános alelvek

A törvény a korábbi jogszabályhoz képest bővíti a nemzetiséghez tartozó jogalanyok lehetséges körét. Míg korábban a nemzetiségi jogok gyakorlása magyar állampolgársághoz kötődött, az új szabályok szerint nemzetiséghez tartozó az a magyarországi lakóhellyel rendelkező személy, aki magát valamely nemzetiséghez tartozónak tekinti. Magyarország tizenhárom, több évszázados jelenléttel bíró és az eddig hatályos törvényben is elismert nemzetiségnek ad otthont. Ezek a bolgár, a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a roma, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és ukrán nemzetiségek.

A törvény hiánypótló módon – a nemzetiségi közösség fogalma mellett – meghatározza a nemzetiséghez tartozó személy fogalmát is.

A törvény kiegészíti, rendszerezi, pontosítja a jogalkalmazást segítő fogalomrendszert, értelmező rendelkezéseket: kulturális autonómia; nemzetiségi kulturális intézmény; nemzetiségi közművelődési intézmény; nemzetiségi feladatot ellátó közgyűjtemény; nemzetiségi közösségi színtér; nemzetiségi feladatot ellátó tudományos intézmény; nemzetiség szellemi és vallási öröksége; nemzetiség épített és tárgyi öröksége; nemzetiségi témájú műsor; nemzetiségi közszolgálati műsor.

A nemzetiségek alapvető jogai

A törvény második fejezete a nemzetiségek alapvető jogait tekinti át, rendszerezi, pontosítja az alapvető jogokat, az egyéni és közösségi jogokat, továbbá a következő pontokon bővíti azokat. A legfontosabb újdonság az, hogy a népszámlálás adataira hivatkozva bővíti, illetve megerősíti a nemzetiségek nyelvhasználati jogait azokon a településeken, ahol a lakosságon belüli arányuk eléri a tíz, vagy a húsz százalékot. Ilyen településeken a települési önkormányzat rendeletei kötelezően megjelennek a nemzetiség nyelvén, megjelennek a nemzetiségi nyelvű nyomtatványok, a közintézmények és közszolgáltatást végző szervek feliratai, helység és utcanevek, illetve ha az önkormányzat médiaszolgáltatást biztosít, köteles abban teret adni a nemzetiségi nyelvű programoknak, cikkeknek is. A nemzetiségek által használt nyelvnek számít: a bolgár, a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a roma (romani, illetve beás), a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és az ukrán nyelv, továbbá a roma és az örmény nemzetiség esetében a magyar nyelv is.

A törvény önálló fejezetben tartalmazza a nemzetiséghez tartozó egyének jogait, illetve a nemzetiségek közösségi jogainak felsorolását. A legfontosabb egyéni nemzetiségi jogként a nemzetiséghez való tartozás megvallását rögzíti. A magyarországi jogrend továbbra is elfogadja, elismeri a kettős nemzetiségi kötődést is. A nemzetiséghez tartozó egyénnek joga van anyanyelvének szabad használatához, anyanyelvű oktatáshoz, anyanyelvű kulturális és médiaszolgáltatásokhoz. Joga van továbbá az anyanyelvén történő névhasználathoz, a családi, nemzetiségi hagyományok tiszteletben tartására. Az állam nem korlátozza a nemzetiségekhez tartozó személyek közéletben való részvételét. Külön kiemelésre kerül, hogy más állam állampolgárságának felvételét Magyarország nem korlátozza.

A közösségi jogokat összegző fejezetben kiemelt közösségi jogként szerepel a nemzetiségek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése és átörökítésének joga, valamint a történelmi hagyományoknak, a tárgyi és szellemi kultúrájuknak és a közösség nyelvének megőrzése, fejlesztése, ápolása. Újdonságként jelenik meg a törvényben a közösségi névhasználat joga, a történelmileg kialakult helységnevek, utcanevek és egyéb földrajzi megnevezések használata. Községi jog az intézmények átvétele, létesítése és működtetése, az oktatás megszervezésének, működtetésének kezdeményezése és saját hatáskörben történő működtetése, valamint nemzetközi kapcsolatok létesítése és fenntartása.

A nemzetiségek oktatási, kulturális és média jogai

A nemzetiségek oktatási és kulturális öngazdálkodásának szabályait részletesen szabályozza a törvény.

Az oktatási öngazgatás területén biztosítja az anyanyelvű oktatás lehetőségét, biztosítja a nemzetiségi köznevelés állami finanszírozását, tankönyveinek, taneszközeinek megjelentetését, a pedagógusok képzését, továbbképzését. Biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok számára az oktatási intézmények létesítésének, átvételének és fenntartásának a lehetőségét és pontosítja, milyen feltételek megléte esetén kell átadni az országos nemzetiségi önkormányzatnak egy – egy nemzetiségi köznevelési intézményt. Ugyancsak szabályozza azt is, milyen feltételek mellett és milyen eljárásokkal adható át a köznevelési intézmény a települési nemzetiségi önkormányzatnak. Mind a kérésére kötelezően átadandó, mind pedig az átadható nemzetiségi intézmények köre bővült a korábbi jogszabályban szereplő lehetőségekhez képest. Az állam minden esetben biztosítja a nemzetiségi oktatási intézmények fenntartásának pénzügyi hátterét.

A kulturális öngazgatás szabályozásának elsődleges célja a nemzetiségek kulturális autonómiája körébe tartozó művelődési érdekek jogszabályi hátterének biztosítása. A nemzetiségek önkormányzatai jogosultak kulturális intézmények alapítására, átvételére, működtetésre. Az országos nemzetiségi önkormányzatok kulturális intézményeinek működtetését az állam támogatja. E területen is részletesen összefoglalja a törvény azon feltételeket, amelyek megléte esetén kulturális intézmény átadható a helyi, megyei vagy országos nemzetiségi önkormányzat részére, valamint tartalmazza az átvett intézmény működtetésének szabályait is.

A törvény mind az oktatási, mind pedig a kulturális öngazgatás keretében széles körű egyetértési, illetve véleményezési jogköröket biztosít a nemzetiségi önkormányzatok részére, amelyek értelmében a nemzetiségi közneveléssel, vagy nemzetiségi kulturális élettel, könyvtári ellátással, közművelődéssel, közgyűjteménnyel kapcsolatos döntések nem hozhatók meg az érintett nemzetiségi önkormányzat egyetértése nélkül. Ellenkező esetben a nemzetiségi jogok sérelmére való hivatkozással a nemzetiségi önkormányzat közvetlenül is bírósághoz fordulhat.

A szabályozás új eleme, hogy önálló fejezetben tárgyalja a nemzetiségek médiatartalom-szolgáltatással összefüggő jogait, áttekinti, hogy a közszolgálati médiában milyen módon és milyen lehetőségekkel jelenhetnek meg a magyarországi nemzetiségek. Ebből kiemelését érdemel, hogy a nemzetiségeknek joguk van saját anyanyelvükön információkhoz való hozzájutásra és tájékoztatásra, médiatermékekhez való hozzáférésre. A Magyarországon működő közszolgálati médiaszolgáltatók nemzetiségi nyelvű rádió és audiovizuális programokat készítenek és továbbítanak a nemzetiségek anyanyelvén. Emellett a nemzetiségek életét bemutató magyar nyelvű programok készítése is feladatuk. A közszolgálati médiaszolgáltatók társadalmi ellenőrzését végző szervezetnek – a Közszolgáltató Testületnek – tagja az országos nemzetiségi önkormányzatok delegáltja.

A nemzetiségek önkormányzatai

A törvény visszahozza az átalakult települési nemzetiségi önkormányzati formát és pontosabban, részletesebben szabályozza a helyi nemzetiségi önkormányzat és a helyi önkormányzat kapcsolatát. A törvény szabályozza a nemzetiségi választójog alanyainak meghatározását, a választások anyagi jogi részletszabályait, a szavazás és az eredmény megállapításának módját, az időközi választás lehetőségét.

A törvény szerint minden nemzetiség létrehozhat országos önkormányzatot, a nemzetiségi képviselők választása a jövőben a helyi önkormányzati választással egy napon történik. A törvény a nemzetiségi önkormányzati választásokat azok mindhárom szintjén közvetlenné és egyidejűvé teszi.

Az elmúlt években sokan visszaéltek a nemzetiségek jogaival, olyanok, akik valójában nem is voltak a közösség tagjai, ezért a törvény kimondja, hogy 2014-től csak azokon a településeken lehet majd nemzetiségi választást tartani, ahol a legutolsó népszámláláson legalább harmincan az adott nemzetiséghez tartozónak vallották magukat, az elsődleges és a másodlagos identitás tekintetében. Emellett feltétel az is, hogy legalább harmincan szerepeljenek a nemzetiségi választási névjegyzékben, ami 2014-től már nyilvános lesz, és folyamatosan vezetni is fogják, vagyis a törvény a népszámlálás adataihoz köti a nemzetiségi önkormányzati választások kitűzését.

Újdonsága a szabályozásnak az, hogy lehetővé teszi azon települések részére, ahol a választók legalább fele szerepel a nemzetiségi választói jegyzéken, illetve a megválasztott testület tagjainak fele nemzetiségi jelöltként került megválasztásra, hogy átalakult nemzetiségi önkormányzatként – egyesítve a települési és a helyi nemzetiségi önkormányzat feladat- és hatáskörét – működjenek.

Az átalakult nemzetiségi önkormányzat

Ugyancsak tárgyalja a jogszabály a nemzetiségi önkormányzati működés szabályait, a nemzetiségi önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzati képviselő jogállását, jogait és kötelezettségeit, a nemzetiségi önkormányzat elnökének, elnökhelyettesének jogait és feladatellátásának szabályait.

Az új szabályozás egyik fontos célja a helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodási önállóságának biztosítása, ennek érdekében rendelkezik az önálló költségvetés készítéséről és az önálló fizetési számla vezetéséről.

Az elmúlt évek vitáinak megelőzése érdekében az új szabályozás részletesen kitér a nemzetiségi önkormányzatok elnökének, elnökhelyettesének, képviselőjének, bizottsága elnökének és tagjának díjazására. A szabályozás kimondja, hogy az önkormányzat testülete költségvetéséből tiszteletdíjat, természetbeni juttatást állapíthat meg elnökének, elnökhelyettesének, tagjának, valamint az általa létrehozott bizottság elnökének és tagjának, amennyiben ezzel nem veszélyezteti a nemzetiségi közfeladatok ellátását.

A nemzetiségi önkormányzatok feladat- és hatáskörét tárgyaló rész az elmúlt évek tapasztalatai alapján került átdolgozásra. Az új rendelkezések lehetővé teszik az önkormányzatok társulását, gazdálkodó szervek alapítását, feladatok átvételét más önkormányzatoktól. Megjelennek a nemzetiségi önkormányzatok kötelező, át nem ruházható közfadatai, mint például a nemzetiségi önkormányzat által létesített intézmény működtetése, továbbá a nemzetiségi közösség önszerveződésének koordinálása, az általa képviselt közösség helyi civil szervezeteivel, egyházi szervezetekkel történő együttműködése. Az önként vállalható közfeladatok köréből a törvény megemlíti a nemzetiségi intézmény alapítását, kitüntetés alapítását, odaítélését, pályázatok kiírását és ösztöndíj alapítását. Ezekon kívül a nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el a nemzetiségi oktatási és kulturális öngazdálkodás területén, a helyi írott és elektronikus sajtó, a hagyományápolás és közművelődés, valamint – új elemként – a társadalmi felzárkózás, a szociális,

ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint a településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

Országos nemzeti önkormányzat

Külön fejezet tárgyalja az országos nemzeti önkormányzatok jogállását, feladat- és hatásköreit, az országos önkormányzat hivatalának feladatait. Ezek között kiemelendő, hogy az országos nemzeti önkormányzat a közössége számára jogsegélyszolgálatot hozhat létre és működtethet, továbbá, hogy a helyi és területi nemzeti önkormányzatok számára információs szolgálatot működtethet.

Az országos nemzeti önkormányzat véleményének kikérése nélkül nem fogadható el a nemzeti történelmi hagyományokkal rendelkező települések és építészeti emlékeik megőrzésével, ápolásával kapcsolatos jogszabály, ahogyan a köznevelési törvény végrehajtásáról szóló kormányrendeletek elfogadásánál is ki kell kérni a véleményüket. Fontos új elem, hogy a nemzeti jogok sérelmére hivatkozva a felsorolt tárgyban alkotott jogszabály soron kívüli bírósági felülvizsgálatát kérheti az országos nemzeti önkormányzat.

Ugyancsak új eleme a törvénynek az országos nemzeti hivatal és az országos önkormányzati hivatal vezetőjének feladatait ismertető rész. A hivatal az országos önkormányzat szerveként előkészíti és végrehajtja az önkormányzat határozatait, ellátja a gazdálkodással összefüggő feladatokat. Az országos önkormányzat hivatalának vezetője magasan kvalifikált köztisztviselő, aki gondoskodik a Hivatal zökkenőmentes működtetéséről, a közgyűlés működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról, a testületi döntések előkészítéséről, azok jogszerűségéről. Tanácskozási joggal részt vesz az üléseken és évente beszámol a hivatal működéséről.

A nemzeti közügyek ellátásának gazdasági alapjai

Részletesen szabályozza a törvény a nemzeti közügyek ellátásának gazdasági alapjait. Ezen belül kimondja, hogy a nemzeti önkormányzat vagyona a nemzeti közügyeket szolgálja. A vagyon elkülönített része a törzsvagyon, amely forgalomképtelen és korlátozottan forgalomképes elemekből állhat. A nemzeti önkormányzatok bevételei között említi a jogszabály az állami költségvetési támogatást, a saját bevételeket, az anyaországi és egyéb adományokat, valamint az átvett pénzeszközöket.

Az állam a törvény értelmében – feladatfinanszírozás keretében - támogatást nyújt a nemzeti önkormányzatok részére közfeladataik ellátásához, projektjeikhez, valamint kulturális autonómiájuk fejlesztéséhez.

A jogszabály tartalmazza a gazdálkodás és az állami támogatások felhasználásának szabályait, valamint azok betartásának folyamatát. Kitér a jogutódlás és az ideiglenes vagyonkezelés, valamint a megszűnés esetén történő elszámolás szabályaira is. Lehetőséget nyújt a nemzeti önkormányzatoknak – feladataik hatékonyabb ellátása érdekében – az egymással, illetve a helyi önkormányzattal történő társulásra, intézményfenntartói társulásban való részvételre.

Az új szabályozás a korábbi szabályozás szerinti törvényességi ellenőrzés helyett bevezeti a szigorúbb törvényességi felügyelet szabályait. Kimondja, hogy a törvényességi felügyeletet ellátó fővárosi vagy

megyei kormányhivatal a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének rendjével azonos módon és tartalommal látja el a nemzetiségi önkormányzatok törvényességi felügyeletét.

A nemzetiségi önkormányzatok és a központi állami szervek kapcsolata

A törvény meghatározza a nemzetiségi önkormányzatok és a központi állami szervek közötti kapcsolatok rendszerét is. Ezen belül tartalmazza a törvény mellékletében felsorolt 13 nemzetiségen kívüli, további közösség elismert nemzetiséggé történő elismerésének folyamatát, a köztársasági elnök, a Kormány és az egyes kormánytagok – különösen a nemzetiségpolitikáért felelős miniszter - nemzetiségekkel kapcsolatos feladatait.

Egyéb rendelkezések

Felhatalmazza a Kormányt, hogy rendeletben szabályozza a nemzetiségi önkormányzatoknak, intézményeiknek és egyéb nemzetiségi szervezeteknek a központi költségvetésből nyújtott támogatások feltételeit, 2013. január 1-jétől a feladatfinanszírozás részletes szabályait, illetve a nemzetiségek vonatkozásában ellátandó helyi közszolgálat képesítési előírásait. A nemzetiségi közoktatási ösztöndíj odaítélésének rendjét, valamint a nemzetiségi intézményekben, illetve a nemzetiségi feladatellátásban dolgozók képesítési követelményeit miniszteri rendelet állapítja meg. A rendeletek kidolgozása a törvény hatályba lépését követően megkezdődött.

Hatályba lépés

A törvény mindazon rendelkezései hatályba léptek 2012. január 1-jén, amelyek alkalmazása a törvény hatálybalépésekor működő nemzetiségi önkormányzatokra zökkenőmentesen alkalmazható és alkalmazandó. A jogalkotó átmeneti rendelkezésekkel segíti a hosszabb felkészülési időt igénylő változtatások bevezetését, lépcsőzetesen, a nemzeti köznevelési törvény rendelkezéseihez igazodva vezeti be az új köznevelési szabályokat, végül a 2014. évi általános nemzetiségi önkormányzati választásokat követően, az új választási rendben felálló nemzetiségi önkormányzatokra már a törvény valamennyi jogállási, strukturális és egyéb rendelkezése alkalmazandó lesz.

1. Az törvény 2012. január 1-én hatályba lépő rendelkezései:

- a. a törvény hatálybalépése előtt létrejött kisebbségi önkormányzat, továbbá a 2014. évi általános nemzetiségi önkormányzati képviselők választása eredményeképpen létrejövő önkormányzatok elnevezése nemzetiségi önkormányzat;
- b. az oktatási és a kulturális önigazgatás területén – amennyiben az adott ügyben a döntéshozatalnál a nemzetiségi önkormányzat véleményezési, vagy egyetértési joggal rendelkezik – a hiányzó egyetértési nyilatkozat pótlásáról 30 napon belül az illetékes törvényszék dönt;
- c. az országos nemzetiségi önkormányzat megkeresésére az intézmény fenntartója köteles átadni a legalább hetvenöt százalékban nemzetiségi kulturális feladatot ellátó és legalább hetvenöt százalékban az érintett nemzetiség kulturális igényeit kielégítő kulturális intézmény fenntartói jogát a kérelmező országos nemzetiségi önkormányzatnak;
- d. Magyarországon közszolgálati médiaszolgáltatás működik a nemzetiségi közösségek megőrzése és megerősítése, anyanyelvük és kultúrájuk ápolása, gazdagítása, a nemzetiségek kulturális igényeinek kielégítése céljából;

- e. a nemzetiségi önkormányzatnak e törvény állapíthat meg kötelező feladat- és hatáskört, ezzel egyidejűleg a kötelező feladat- és hatáskör ellátásához az Országgyűlés biztosítja az azzal arányban álló forrást és eszközrendszert;
- f. a nemzetiségi önkormányzat a nemzetiségi közügyek intézése során feladat- és hatáskörében eljárva határozatot hoz, önállóan igazgat, tulajdona tekintetében tulajdonosként jár el, önállóan megalkotja költségvetését és ezen alapuló költségvetési gazdálkodást folytat;
- g. a nemzetiségi önkormányzatok gazdasági alapjai (vagyonuk, bevételeik és gazdálkodásuk) szabályai a helyi önkormányzatokról, a nemzeti vagyonról, valamint az államháztartásról szóló törvényi rendelkezésekkel összhangban került megállapításra, egyszerre biztosítva a nemzetiségi önkormányzatok mindhárom szintjén az önálló gazdálkodást, valamint a közpénzek felhasználásának és ellenőrzésének szigorú rendjét, eszerint:
- a nemzetiségi önkormányzat vagyona a nemzetiségi közügyek ellátását szolgálja,
 - a nemzetiségi önkormányzat vagyonára a nemzeti vagyonról szóló törvény helyi önkormányzatokra vonatkozó rendelkezéseit főszabályként alkalmazni kell,
 - a nemzetiségi önkormányzat a tulajdonába kerülő állami ingatlannal a felelős gazdálkodás szabályai szerint gazdálkodik,
 - az állam a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott mértékben támogatást nyújt a nemzetiségek oktatási és kulturális öngazgatása, a nemzetiségi kulturális autonómia körében megvalósuló tevékenységekhez, projektekhez, illetőleg államháztartáson belüli és kívüli nemzetiségi szervezetek részére a nemzetiségek kulturális autonómiájának fejlesztéséhez,
 - az országos nemzetiségi önkormányzatok által működtetett intézmények - amennyiben a fenntartói jog átadásáról szóló megállapodás eltérően nem rendelkezik - a normatív állami hozzájárulás tekintetében a humán szolgáltatást ellátó egyházi intézményekkel azonos elbírálás alá esnek,
 - a nemzetiségi önkormányzatok a nemzetiségi oktatási és kulturális öngazgatás, a nemzetiségi kulturális autonómia körében kiírt állami és európai uniós pályázatokon a helyi önkormányzatokkal azonos feltételek mellett vehetnek részt;
- h. a nemzetiségi önkormányzat önálló pénzforgalmi számlát vezet;
- i. amennyiben a nemzetiségi önkormányzat adott költségvetési évre vonatkozóan nem rendelkezik elfogadott költségvetéssel és zárszámadással, illetve nem tesz eleget beszámolási kötelezettségének, úgy a költségvetés és zárszámadás elfogadásának, illetve a beszámoló elkészítésének határidejét követő hónaptól az állami támogatások folyósítása felfüggesztésre kerül. A felfüggesztés megszüntetésére és a támogatás folyósítására a mulasztás megszüntetését követő hónaptól kerül sor;
- j. a bármely módon megszűnő nemzetiségi önkormányzat jogutóda a soron következő általános választáson újonnan választott, megalakult nemzetiségi önkormányzat;
- k. az időközi választás eredményeképpen felálló új testület megalakulásáig, továbbá a soron következő általános nemzetiségi választás eredményeképpen felálló új testület megalakulásáig a megszűnt nemzetiségi önkormányzat vagyona ideiglenes kezelésbe kerül, az ideiglenes kezelő helyi nemzetiségi önkormányzat esetében a fővárosi és megyei kormányhivatal, országos nemzetiségi önkormányzat megszűnése esetén az országos nemzetiségi önkormányzat hivatala;

- l. az önkormányzat vagy a képviselő-testület, közgyűlés megbízatásának megszűnésével egyidejűleg az elnök megbízatása is megszűnik, azonban az elnök elszámolási kötelezettséggel tartozik az önkormányzati vagyon, ezen belül az állami támogatás jogszerű és időarányos felhasználásáról az új képviselő-testületnek, közgyűlésnek, ha nem alakul új képviselő-testület, közgyűlés települési és területi nemzetiségi önkormányzat esetén a fővárosi és megyei kormányhivatalnak, országos önkormányzat esetén az országos önkormányzati hivatalnak;
- m. a helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról, továbbá viseli a feladatellátáshoz kapcsolódó költségeket, a testületi tagok és tisztségviselők telefonhasználati költségei kivételével;
- n. a nemzetiségi jogok, különösen a kollektív nyelvhasználat, oktatás, nevelés, hagyományápolás és kultúra, a helyi sajtó, az esélyegyenlőség, társadalmi felzárkózás és a szociális ellátás kérdéskörében a nemzetiségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati határozatot a képviselő-testület csak az e lakosságot képviselő települési nemzetiségi önkormányzat, ennek hiányában a területi nemzetiségi önkormányzat egyetértésével alkothatja meg;
- o. a nemzetiségi jogok védelmében, különösen a helyi kollektív nyelvhasználat, az oktatás, nevelés, hagyományápolás és kultúra, a helyi sajtó, az esélyegyenlőség, társadalmi felzárkózás és a szociális ellátás tárgyában folyó hatósági eljárásokban az adott nemzetiség területileg illetékes települési nemzetiségi önkormányzatát, ennek hiányában területi, ennek hiányában országos önkormányzatát a - közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény vagy más törvény által meghatározott rendben - ügyféli jogállás, e körben nyilatkozattételi és jogorvoslati jogosultság illeti meg;
- p. amennyiben a nemzetiségi jogokat érintően a helyi önkormányzat rendeletet alkot, a fővárosi és megyei kormányhivatal a nemzetiségi önkormányzat kezdeményezésére soron kívül felülvizsgálja a rendeletet és megteszi a szükséges intézkedéseket. A nemzetiségi jogok sérelmére hivatkozással a települési és területi nemzetiségi önkormányzat közvetlenül is bírósághoz fordulhat, kezdeményezése a megtámadott döntés végrehajtására halasztó hatályú;
- q. ha jogszabály a törvény által meghatározott tárgykörökön túl egyéb tárgyban ír elő együttműködési kötelezettséget, és a feladatkörében eljáró állami, önkormányzati szerv, egyházi szervezet az előírt egyetértés, vélemény hiányában hoz döntést, határozatot, vagy vélemény hiányában alkot jogszabályt, az érintett nemzetiségi önkormányzat kezdeményezésére a felettes szerv, illetve a fővárosi és megyei kormányhivatal a döntést soron kívül megvizsgálja és megteszi a szükséges intézkedéseket. A nemzetiségi jogok sérelmére hivatkozással a nemzetiségi önkormányzat közvetlenül is bírósághoz fordulhat, kezdeményezése a megtámadott döntés végrehajtására halasztó hatályú;
- r. az alakuló ülés összehívásának és ülésvezetésének részletes szabályai, a testületi ülések összehívásának és vezetésének rendje, a zárt és nyilvános ülésekre vonatkozó szabályok, a döntéshozatal, a döntéshozatalból történő kizárás részletes szabályai;
- s. a jegyzőkönyvet az ülést levezető elnök és - amennyiben csak magyar nyelven készült - a testület által a képviselők közül kijelölt jegyzőkönyv-hitelesítő írja alá. A nemzetiség nyelvén is elkészített jegyzőkönyvet a testület által a képviselők közül kijelölt jegyzőkönyv-hitelesítő írja

alá, akinek személye eltér a magyar nyelvű jegyzőkönyvet hitelesítő képviselőtől. Ha a jegyzőkönyv két nyelven készül, a jegyzőkönyv-hitelesítők mindkét változatot kölcsönösen is aláírják. A települési nemzetiségi önkormányzat elnöke a jegyzőkönyvet az ülést követő tizenöt napon belül megküldi a fővárosi és megyei kormányhivatalnak;

- t. a képviselő megbízás lemondással történő megszűnésének szabályai;
- u. a képviselő-testület, közgyűlés kötelező szervezeti döntései, kötelező és önként vállalt feladat- és hatáskörei: a nemzetiségi önkormányzat - hatósági feladatok kivételével - önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális öngazgatással összefüggő ügyekben, a helyi írott és elektronikus sajtó, a hagyományápolás és közművelődés, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében;
- v. a fővárosi és megyei kormányhivatal - az elmaradt nemzetiségi önkormányzati döntés pótlása (aktuspótlás) kivételével - a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének rendjével egyező tartalommal és módon ellátja a nemzetiségi önkormányzatok törvényességi felügyeletét.

2. A 2014. évi általános nemzetiségi önkormányzati választásokkal egyidőben hatályba lépő rendelkezések:

- a. a törvény választójogi rendelkezéseit első alkalommal a hatályba lépését követő általános nemzetiségi önkormányzati választásokon kell alkalmazni;
- b. közvetlen, egyidejű választás helyi (község, város, fővárosi kerület) és országos szinten, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásának napján;
- c. a települési nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok számától függően 3 vagy 5 fős, területi szinten a testület 7 fős, országos szinten pedig a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok számától függően 15-47 fős;
- d. a nemzetiségi önkormányzati választáson választó, aki a nemzetiségi névjegyzékben szerepel. A nemzetiségi névjegyzékbe kérelmére fel kell venni azt, aki a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán szavazati joggal rendelkezik, a törvényben meghatározott nemzetiséghez tartozik, és e nemzetiséghez tartozását e törvényben meghatározott tartalommal és a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott eljárási rendben megvallja;
- e. egy személy egyidejűleg csak egy nemzetiség névjegyzékében szerepelhet;
- f. a választáson a nemzetiségi névjegyzékbe vett választópolgár választható, ha a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán választható, továbbá nyilatkozatot tesz arról, hogy a nemzetiség képviselőjét vállalja, a választást megelőző tíz évben általános vagy időközi nemzetiségi önkormányzati választás során nem volt más nemzetiség önkormányzatának jelöltje, és a nemzetiségi közösség nyelvét beszéli, kultúráját és hagyományait ismeri;
- g. a települési nemzetiségi önkormányzati képviselők választását ki kell tűzni, ha a településen az adott nemzetiséghez tartozó személyek száma - a legutolsó népszámlálásnak az adott nemzetiséghez tartozásra vonatkozó kérdéseire nyújtott adatszolgáltatás nemzetiségenként összesített adatai szerint - a harminc főt eléri, területi nemzetiségi önkormányzati képviselők

- választását ki kell tűzni, ha a fővárosban, megyében kitűzött települési választások száma legalább tíz. Az országos nemzetiségi önkormányzati képviselők választását ki kell tűzni;
- h. a nemzetiségi választáson közhasznú, alapszabálya szerint konkrét nemzetiség érdekvédelmét, érdekképviseletét, vagy a nemzetiség kulturális autonómiájával közvetlenül összefüggő tevékenységet ellátó egyesület állíthat jelöltet;
 - i. a települési nemzetiségi önkormányzati képviselő jelöléséhez a nemzetiségi névjegyzékben a választás kitűzésének napján szereplő választópolgárok öt százalékának, de legalább öt választópolgárnak az ajánlása szükséges;
 - j. a területi nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán az a nemzetiségi szervezet állíthat listát, amely a fővárosban, megyében kitűzött települési nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán legalább a választások tíz százalékában önállóan jelöltet állított, és amely a választópolgárok legalább két százalékának ajánlását összegyűjtötte;
 - k. az országos nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán az a nemzetiségi szervezet állíthat listát, amely a települési nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán legalább a választások tíz százalékában önállóan jelöltet állított, és amely a választópolgárok legalább két százalékának ajánlását összegyűjtötte;
 - l. időközi választásra helyi és országos szinten egyaránt sor kerülhet;
 - m. átalakult nemzetiségi önkormányzattá nyilváníthatja magát az általános vagy időközi választást követő alakuló ülésen a települési önkormányzat, ha a választás napján a településen választójoggal rendelkező polgárok névjegyzékében szereplő polgárok több mint fele az adott nemzetiség választói jegyzékében szerepel, és a megválasztott képviselők több mint fele az adott nemzetiség jelöltjeként indult a települési önkormányzati választáson;
 - n. változnak a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség, az összeférhetetlenség szabályai, a bizottsági struktúra szabályai, új intézményként megjelenik a méltatlanság, mint a képviselői megbízatás megszűnésének egyik esete;
 - o. az országos önkormányzati hivatal vezetőjére és munkavállalóira a közszolgálati tisztviselőkre irányadó szabályokat kell alkalmazni;
 - p. a törvény – a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvény módosításával megteremti a kedvezményes nemzetiségi mandátum megszerzésének lehetőségét: az általános önkormányzati választáson, valamint a képviselő-testület egészének megválasztása céljából kitűzött időközi választáson az egyéni listán a nemzetiségi jelölt kedvezményes módon szerezhethet mandátumot, feltéve, hogy a választás kitűzésekor a névjegyzékben szereplő választópolgárok legalább ötven százaléka az adott nemzetiség nemzetiségi névjegyzékében is szerepelt.

Kapcsolódás a választójogi törvényhez

A nemzetiségek jogairól szóló törvénnyel párhuzamosan fogadta el a magyar Országgyűlés az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. számú törvényt. A jogszabály elismerve, hogy a Magyarországon élő nemzetiségek államalkotó tényezők, és Alaptörvényben biztosított joguk az Országgyűlés munkájában való részvétel, meg kívánja teremteni e részvétel feltételeit.

A nemzetiségi képviselők bejutásának megkönnyítése érdekében kedvezményes kvótáról rendelkezik, amelynek segítségével az egyébként az Országgyűlésbe jutáshoz szükséges szavazatszám negyedével juthat be egy nemzetiségi képviselő az Országgyűlésbe.

A választások során kiemelt szerepet kapnak az országos nemzetiségi önkormányzatok, mivel ezen testületek állíthatnak listát, amelyre az adott nemzetiség névjegyzékén szereplő jelöltek kerülhetnek fel. Lista állításához a nemzetiségi választói jegyzéken szereplő választópolgárok legalább egy százalékának ajánlása, de legfeljebb ezeröttszáz ajánlás szükséges.

Abban az esetben, ha a kedvezményes kvótával nem kerül be egy adott nemzetiség képviselője az Országgyűlésbe, a törvény nemzetiségi szószóló delegálásának lehetőségét biztosítja az adott közösség számára. A szószóló az országos nemzetiségi önkormányzat jelöltlistájának első helyén szereplő jelölt lehet.

Az ismertetett módon a jogszabály biztosítja az Alaptörvényben megfogalmazott nemzetiségi jog érvényesülését.